

Efter lov om Grønlands hjemmestyre § 9 er grønlandsk hovedsprog i Grønland. Endvidere skal der undervises grundigt i dansk. Både dansk og grønlandsk kan anvendes i offentlige forhold. Der undervises således i grønlandsk som hovedsprog i folkeskolen i Grønland samt tillige i dansk. Retssproget er efter den gældende retsplejelov for Grønland dansk og grønlandsk, således at skriftlig og mundtlig tolkning om nødvendigt skal foregå.

På grund af de særlige hjemmestyreordninger for Færøerne og Grønland betegnes befolkningen i Færøerne og Grønland ikke som mindretal i Danmark. Det færøske og grønlandske sprog vil følgelig heller ikke kunne betegnes som mindretalsprog i pagtens betydning, men vil kunne henregnes til kategorien »regionale sprog«. På baggrund af hjemmestyrelovens ovennævnte bestemmelser må de i pagtens afsnit II indeholdte forpligtelser således anses for at være opfyldt for »regionen« Færøerne, henholdsvis Grønland.

Særligt vedrørende det tyske mindretal i Sønderjylland

Generelt

Af historiske grunde betegnes det tyske mindretal i Danmark som et nationalt mindretal.

Det tyske mindretal i Danmark omfatter ca. 15-20.000 mennesker, som hovedsagelig bor i den sydlige og vestlige del af Sønderjyllands Amt, hvor de udgør mellem 5 og 20% af befolkningen i områdets kommuner. Desuden lever medlemmer af det tyske mindretal spredt over andre dele af Sønderjyllands Amt.

Medlemmerne af det tyske mindretal behersker tysk og taler ligeledes dansk. En større del, især af landbefolkningen, anvender traditionelt i daglig tale også den danske dialekt »sønderjysk«. Resten bruger traditionelt »højtysk«.

Beskyttelsen af det tyske mindretals grundlæggende rettigheder er sikret gennem de almindelige bestemmelser i grundloven og anden lovgivning om lighed for loven, religions- og ytringsfrihed, forsamlings- og foreningsfrihed mv. Et yderligere grundlag blev skabt ved de dansk/tyske regeringserklæringer af 29. marts 1955 om rettighederne for de to landes mindretal nord og syd for grænsen mellem Danmark og Tyskland, de såkaldte København/Bonn-erklæringer. København-erklæringen indeholder ud over en liste over de individuelle rettigheder, der tilkommer medlemmer af det tyske mindretal, følgende generelle principper:

- Bekendelsen til tysk nationalitet og tysk kultur er fri og må ikke af myndighederne bestrides eller efterprøves.
- Personer, der tilhører det tyske mindretal og deres organisationer, må ikke hindres i, i tale og skrift, at benytte det sprog de foretrækker. Anvendelse af det tyske sprog for domstolene og over for forvaltningsmyndighederne retter sig efter de herom i lovgivningen fastsatte forskrifter.
- Almendannende skoler og folkehøjskoler (også faglige) samt børnehaver kan som følge af det i Danmark gældende princip om undervisningsfrihed oprettes af det tyske mindretal i henseende til lovene.
- Da forholdstalsvalgmanen i henhold til kommunal-lovgivningen anvendes ved nedsættelse af udvalg i de kommunale råd, deltager repræsentanter for det tyske mindretal i udvalgsarbejdet i forhold til deres antal.
- Den danske regering anbefaler, at der inden for rammerne af de til enhver tid gældende regler for radioens benyttelse tages rimeligt hensyn til det tyske mindretal.
- Med hensyn til understøttelse og andre ydelser af offentlige midler, som tilstås efter frit skøn, vil der ikke blive gjort forskel mellem personer, der tilhører det tyske mindretal, og andre statsborgere.
- Ved offentlige bekendtgørelser skal der tages rimeligt hensyn til det tyske mindretals dagblade.
- Det tyske mindretals særlige interesse i at pleje sine religiøse, kulturelle og faglige forbindelser med Tyskland anerkendes.

Det tyske mindretals organisationer mv.

Hovedorganisationen for det tyske mindretal er Bund deutscher Nordschleswiger – BdN (Forbundet af Tyske Nordslesvigere), der oprettedes i 1945. Formålet med organisationen er at varetage det tyske mindretals interesser i Danmark og at medvirke til en harmonisk udvikling i det dansk-tyske grænseland. Forbundet er den organisatoriske rygrad i det tyske mindretals parti, Schleswigsche Partei (SP), som især repræsenterer mindretallet i lokalpolitik. Partiet har et medlem i Sønderjyllands Amtsråd og er desuden repræsenteret i adskillige kommunalbestyrelser.

Efter at det tyske mindretal ved folketingsvalget i 1964 mistede sit folketingsmandat, oprettedes der i 1965 et Kontaktudvalg for det Tyske Mindretal, bestående af repræsentanter for Folketingets partier og medlemmer af det tyske mindretal med stats-, og senere indenrigsministeren som formand. Udvalget har til opgave at sikre det tyske mindretal kontakt med regeringen og Folketinget samt at forhandle indenrigs-